

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a doua ora
6 cr., a treia ora 5 cr.,
și de fieșce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea,
să se adreseze la redac-
țiunea și Admini-
strațiunea Unirii
în
Blaș.

Anul IX.

Blaș 10 Iunie 1899.

Numărul 23.

Analogie de situație.

Aruncând o privire asupra situației actuale a clerului nostru și al celui neunit, aflăm multe momente asemănătoare, cari ne îndreptătesc a conchide, că situația e aproape identică.

Și noi și ei trăim în aceleași împrejurări materiale, — în aceeași sărăcie — și noi și ei sintem amenințați a ne pierde independința bisericescă-națională, dacă ne am întinde în mod pripit și nesocotit mâna după ajutorul minimal, pe care statul îl legă de nisce condiții atât de umilitore.

Identitatea de situație iese și mai mult la ivelă, dacă considerăm mișcarea, ce s'a pornit în sinul ambelor cleruri, atât de des ventilată în colonele gazetelor noastre.

Congresul bisericesc estraordinar de la Sibiu a luat concludul, ca să se cêră și primescă întregirea venitelor parochiale de la stat, cu *reserva* propusă de consistor, cum că adecă sumele respective să se pună la dispoziția autorității bisericescî superioare spre distribuire, *fără altă condiție*, de cât ca sumele reclamate să ajungă la destinațiunea lor.

Acest conclud la prima vedere e multămitor: ajutoră de o parte starea miseră a clerului, și în aceeași vreme eschide posibilitatea unor ingerințe periculoase din partea statului. Aprețiându-l

inse mai obiectiv, pe basa tristelor esperințe ce am îndurat, concludul congresului — pe care l-am accepta și noi cu dragă inimă — își perde cu totul valoarea lui aparentă. Cunoscând ținuta guvernului în privința ajutorului împărțit preoțimii noastre, cunoscând cum în mod sistematic a încercat a-și validita din ce în ce mai mult influința, cu greu credem, că concludul congresului din Sibiu îl va face să renunțe la vre unul din succesele lui de până acum. La început banii se puneau la dispoziția autorității bisericescî, ca ea să-i împărțescă după vrednicie, — rămânându-i datorința de a relata numele celor împărțșiți. Relatarea acêsta trebuia mai apoi să premêrgă, și cei de la guvern își reservău dreptul de a trage cu cerusă roșie sau vînêtă peste vre un nume, ce nu-i venia la socotelă, în urma informațiunilor private ce avea. Acum relatarea acêsta numai are valôre, banii se împărțesc după bunul plac al celor de la puterea lumescă, arhieriei nostri sint reduși la rolul unui simplu oficiant subaltern de la perceptorat, și ca umilirea să fie și mai simțită, se impune și contrasignarea cuitel prin protopretori

Cine nu vede aici gradațiunea, sistemul ce guvernul îl desvôlta cu atâta esactitate întru asigurarea unui teren din ce în ce mai mare și mai solid? Cine mai pôte avé nădejdea, că după atâția pași înainte, guvernul va face de dragul nostru un paș înapoi?

Noi nu!

Pentru aceea am spus în numărul trecut, că concludul din cestiune prea ni-se pare optimist. Înșu-și „Tel. Rom.“ nu are multă credință în valoarea lui, când scrie, că dacă guvernul nu va acorda ajutorul *fără reserve*, îl vor respinge pur și simplu. De cât că atunci ce rost a avut concludul sinodului, ce folos *real* a adus el? Nici unul. Situația remâne tot încurcată, clerul tot atât de neorientat și lucrul are să se pornescă eră-și da capo.

Stăm și noi în fața sinodului provincial. Convocarea lui a fost atât de des și de motivat cerută de fii clerului, și de însă-și importanța situației, în cât nu avem cuvint de a crede, că ea va întârzia mult.

Se va desbate tôte, se vor pleca tôte păreri contradictorii înaintea autorității sinodului.

De aceea noi sperăm, că dacă acest sinod nu va fi în stare a se declara *in mod categoric* față cu ajutorul de stat, va lua măsuri de a pune la cale o ajutorare a clerului din puterile noastre, ori cât de modeste ar fi acelea. Alt cum, dacă concludul lui va fi identic cu cel al congresului de la Sibiu — fără de a tracta în merit și posibilitatea unui refus din partea guvernului — el nu ne va aduce nici un rezultat *real*, și cestiunea ajutorului atât de actuală, remâne și pentru mai de parte nelămurită și nedeslegată.

Feuilleton.

Pech!

— umorescă. —

Sêrmane James Boycott, de ți-ai fi adus a minte, că numele têu o dată va figura la olaltă cu a lui Artimon Stănoiu, de sigur nu ți-ai fi prins sâmbra cu liga irlandeză. Și în urma urmelor nice nu a fost frumos din partea jos amintinșilor domni, că au profanat în chipul acesta numele cinstit al căpitanului Boycott; ¹⁾ căci, dacă a fost de lipsă să-și răsbune asupra nefericitului Artimon, puteau recurge la mijlocul drastic, — ce e drept — dar deja încetățnit, puteau adecă să-l dea frumușel pe usă a fară. Alt cum în zădar ne mai tânguim, împlinit nu-l putem face neimplinit, pe cum nici un vechiu congresualist nu a putut esopera, ca celea ce au fost, să fie nefoste.

Stimabilul Stănoiu se ținea de categoria acelor „muscani“ nefericiți, cari bancrotéză

în tôte întreprinderile. Său spunând lucrul mai pe românesc, avea „*pech*“ în tôte. Fost-a vâpsitor, comerciant de coloniale, traficant și câte altele, dar nu i-s'a sfitit cu nici o lefterie. Și hotărît, că dacă Stănoiu azi ar lua în întreprindere construirea câtorva linii ferate, chiar și vicinale, mâne ar inventa cine va balonul dirigibil. Soiul acesta de ômeni are o pasiune comună, să fie „chibiț“. Și apoi val de jucătoriul, lângă care s'a aședat un așa chibiț. Pechinul lui, ca și un morb contagios, inficieză și pe jucător, care de ar avé chiar „cuart-ass-bela“, așa de sigur se dă peste cap, ca și cum n'ar mai fi fost între cei vii.

Pe cum spusel mai sus, onorabilul Stănoiu aparține a acestei categorii de ômeni. Deja pe noué capi de familie l-a fost adus la sapă de lemn prin chibitatul lui nefericit. În „Rotogolul pămîntului“ ce o cerceta, prima jertfă l-a fost un măcelariu cinstit, care deja la două săptămâni după apariția lui Stănoiu a falimentat și încă nu cu glorie. Un al doilea nefericit, tot din aceea pricină s'a acățat de un arbore în „berc“. Noroc, că l'au observat din bună de vreme, căci alt cum jurnalul local nu era în plăcuta poziție să anunță: „Azi după amêzi la 5 ó 35'

Vasile Ciupercă în urma perderilor continue și însemnate în cărți, ce le-a îndurat în cafana la „Rotogolul pămîntului“ într'un moment de nebunie a încercat, să se sinucidă în păduricea orașului. Din fericire Gligor Vedebine l-a observat la timp și tâindu-l așa, cu ajutorul poliției l-a transportat în spitalul orașenesc, viț ce e drept, dar în stare destul de desperată.“

Cetind acêsta veste surprindtore ôspeșil de la cafana „Rotogolul pămîntului“ s'au entrémurat, și de atunci începând se împraștia cu pui de frica ciórșilor, când apărea figura antipatică a lui Stănoiu.

Domnul Micescu, proprietarul cafanei amintite își tenea localul de banerot sigur, deci într'o zi vădënd pe Artimon intrând îi zise:

— Stimate dle Stănoiu, pentru ce nu mergi Dta, să chibitezi în cafana centrală?

— Cum m'aș puté duce în Central, când Dta ai așa cafă bună, — răspunde malițios Stănoiu.

— Scii ce, poștește numai în Central și pe barba mea, în fie care zi îți trimet câte o cafă în cinste, ba — drept fuiorul popii — te mai folosesc și cu câte o havană delicioasă.

¹⁾ Referitoriū la numele Boycott vezi: Enciclopedia română, tom. I. pag. 556.

Ajutorul de stat. Zi de zi crește mereu numărul acelor, ce se lapădă de bani, cari sub masca ajutorului, cerea să demoralizeze preoțimea noastră și să o cuprindă în nisele mregi periculoase, din cari să nu se mai potă scote. Ori cu cât istețime e chibzuit atacul, avem deplina convicțiune, că el va fi respins, de și ademenirea e înșelătoare și lipsele preoțimei sînt multe și mari. Sfîntul sentiment de datorință, dragostea de lege și neam, va da înse tîrîe preoțimei, și încălțită de vechiul entusiasm și de vrednicile pilde, ea va respinge de la sanctuarul casei sale pe dușmanul, ce se apropie cu daruri. Pe cum în trecut, așa și în viitor, ne vom ține de datorința noastră a nu lăsa, ca acest foc sacru să se stingă, ci vii să rămână în inimile clerului nostru pînă atunci, pînă cînd dreptatea și adevărul va învinge. Ar fi rușine, ca acum în prējma centenarului al doilea al sf. Uniri, preoțimea noastră să fie aservită unor scopuri străine de spiritul bisericii.

Luând notiță de celea scrise de noi pînă acum și în special de primul din numărul trecut, „Budapesti Hirlap“ de la 7 Iunie zice, că rolul principal în mișcarea contra ajutorului de stat îl are „Unirea“ fōea semi-oficioasă a mitropolitului de la Blaș. După ce dă în linii principale cuprînsul articolului, îi pare de tot curios faptul, că în potriiva dispozițiunilor guvernului magiar, agitația cea mai fără frîu (legféktelelnebb) o conduc chiar organele semioficioase: „Unirea“ și „Telegraful“.

Ast fel de vorbe nu încreștăm. Onōrea clerului nostru ne e mai scumpă de cît nedumeririle unui ziar guvernamental.

De data asta anunțăm cu bucurie cetitorilor nostri, că preoțimea din districtul protopopesc al Indolului s'a alăturat la mișcarea generală și a declarat, că resping ajutorul în condițiunile, între cari se dă. *Er mai mulți preoți din protopopiatul Sebeșului au cerut de*

la protopop, să convoce de urgență un sinod protopopesc estraordinar, în care să ieg poziție contra vătămării ce vor să aducă clerului. În fruntea acestei mișcări stau preoții Ioan Albon de la Doștat, Ioan P. Popas, Presapa și Michail Mărginean din Ungurei. Nu ne îndoiim, că cererea acēsta va fi ascultată, și sinode estraordinare vor începe să se țină în tōte locurile spre a se declara în cauza acēsta atît de umilitore pentru biserica unită.

În același timp nota discordantă din secuime, de care am făcut pomenire în numărul trecut, a revoltat preoțimea noastră de acolo. Ea s'a simțit adînc vătămata pentru tonul corespondinței din „Magyar Polgar“, în care preoții nostri sînt presentați ca nișee slugi plecate, ce cu gura căscată așteptă un os, vină acela de la ori cine.

Am primit pînă acum două scrisori de la harnicii preoți Ioan Alesandru din Ca. Szt. György și Artemiu Boeriu din Cason, cari cu tōtă tîrîa protesteză contra acusei, ce peteză și cercă, să îngrēscă onōrea și caracterul întregii preoțimi din secuime, care a luptat pentru conservarea sentimentului național în credincioșii lor, cari de și nu sciū limba, totuși cu fală spun „én gör. kath. román vagyok“. Ne-a surprins fōrte plăcut scrisorile acestea și vom și publica în numărul viitor una din ele.

Și pînă atunci: sus să avem inimile!

Pentru „Tribuna Poporului“. Ziarul aradan în Nrul 102 de la 7 a c. în articolul intitulat „Cine acasă?“ se ocupă și cu atitudinea ce am luat-o noi față cu alegerea de Episcop la Arad. Credem, că ni-se face mare nedreptate, cînd ni-se contestă dreptul de a ne pronunța și noi într'o afacere atît de importantă, cum a fost alegerea de la Arad. „Unirea“ este un organ de publicitate și tocmai pentru acēsta are dreptul de a se pronunța asupra tuturor cestiunilor de

interes public. Cînd ne-am ocupat cu alegerea de la Arad, nu am vrut, să ne amestecăm în afacerile interne ale bisericii gr. ort., ci am considerat chestia din punct de vedere general românesc și creștinesc. Ca români, am fost datorii să înfierăm un act, prin care s'a bruscat sentimentul și opinia publică a poporului român, atunci, cînd în fruntea unei biserici, care fōrte mult se laudă cu titlul de națională, s'a pus un bărbat, care publice s'a arētat ostil aspirațiunilor noastre naționale. Ca creștin, ne am revoltat, cînd am vedut, că nu un guvern, ci reprezentanța unui popor creștin, a pus în fruntea bisericii sale constituționale și autonome pe un bărbat, care publice a călcat în piciorle conclusele aduse de forul cel mai înalt al bisericii sale în chestia legilor politico-bisericesci. Ne a durut, că acēsta s'a făcut din partea unui Sinod românesc și mai virtos din partea unor omeni, cari atît de mult s'au fālit pînă acuma cu naționalismul lor. Este acesta un simptom, care nu ne a putut lăsa nepăsători, nu numai în interesul bisericii gr. ort., ci peste tot a creștinismului.

Din acēsta declarațiune domniul de la „Trib. Pop.“ vor pricepe, că ceea ce am scris, nu ca organ oficial al Mitropoliei gr. cat. am scris — căci nici nu sîntem, — ci am scris ca Români și ca creștin, — și ast fel tōte cele alalte observațiuni ale „Tr. Pop.“ atît cea relativă la congruă, cum și cea privitoare la un deputat laic din parlamentul magiar — n'au nici o basă. Sfaturi de la fōea aradană, după atitudinea sa din timpul din urmă, — nu primim nici în chestii naționale, nici în chestii bisericesci. Să nu se uite, că tōte acestea le am scris numai fiind provocați.

Valachii în preparandii. — Zilnic cei ce vrea, să ne magiarizeze cu forța se po-

— Cu părere de rău, dle Micescu, dar nu pot merge în Central, căci mie numai așa-mi cade bine cafea, dacă o leați aci.

În chipul acesta tōtă pactarea preținescă a rămas baltă. În ziua următoare ôșpeții de baștină au ținut sfat sub presidium lui Micescu și au decis cu unanimitate, că pe nefericitul de Stănoiu îl supun unui boycottage strajnic. S'au jurat pe ce au mai scump, că adevărat în veci să nu aibă „patru bălgărădene“, de vor mai sta de vorbă cu el. Ba mai mult, nici nu-l mai sufer între ei, nu-l ascultă glumele, nu-l fumeză havanele, nu primesc de la el nici barem un lemnuș, ne cum să-l facă el ceva serviciu. Nu-l merg la înmormintare. Cu un cuvînt s'au legat, că nu leați act nici de viața, nici de mōrtea lui Stănoiu.

Și spre cinstea lor fie zis, legătura acēsta au ținut-o cu sfințenie. Artimon Stănoiu se simțea în cafana ca un surdo-mut. Nici chelnerul nu stătea cu el în vorbă și cafea i-o servia din depărtare respectabilă, ca unul lepros. Cînd se apropia de masă, să chibiteze, jucători la moment puneau cărțile jos, începeau a ceti jurnale, ori întindându-se pe scaune se făceau, că ațpesc. Pe Stănoiu înse nu l-a înfrînt blăstēmul irlandez. Cu paciintă uriașă a suferit tōte neplăcerile, resolut că mai bine mōre, de cît să se dea invins. O catastrofă neașteptată înse i-a nimic tōte planurile. Dar să dăm cuvîntul dlui Micescu, căci prin întimplarea acēsta dînsul a ajuns pe banca acusaților.

— Ședeam patru inși la masă, începe Micescu — eu, Vraciu, Cifrea și Maxim și

jucam calabrias. Împărția Cifrea, „adutul“ ara verde. Avēnd în mână „terț-crai-bela“, tuz de bătă și tuz de ghindă, în credința că așa cărți le-ar escompta și „Patria“, am zis ambițios: „dă-le la tetea“, și Cifrea împarte mai de parte. După ce cu multă satisfacție așed cărțile după colōre și mărime, ba le mai și apēs o dată cu mîna dreaptă, dau să ies. Cînd colo „oberul“ de verde nicăiri și în locul lui stă cu sfișală „șeptele“ de verde. Caut oberul pe masă, pe sub masă, nu-l aflu. Credeam, că-mi scilipesc ochii de atâtea verși, căci mai aveam în mână și minela, și-mi pun ochilarii. Oberul înse și-a perdit urma. Atunci m'a cuprins un fior de mōrte, dle jude, și mă îndrept cătră Cifrea:

— Frate Cifrea nu mi-ai vedut „filcăul“ de verde?

— Auți acolo, el zice „terț-crai-bela“ și mă, întrebă pe mine, că nu l-am vedut filcăul de verde, — replică Cifrea.

Cifrea avea drept, dar și eu aveam drept. „Colopul“ a dispărut. Cum, cum nu, privesc în lături și ce-mi ved ochii? Adevărat Stănoiu chibița din depărtare. „Așa — zic — acum știu, ce mi-s'a făcut oberul de verde. L-ai vrăjit Dta, dle Stănoiu, să nu trāesc de nu l-ai vrăjit Dta“.

— Cum zici, și-am vrăjit filcăul?

— Dle jude, de cînd sînt, n'am cređut în boscone, dar de cînd mi-s'a întimplat cazul acesta, stau să jor, că sînt vājitori.

— Și apoi?

— Apoi l-am aruncat lui Stănoiu cărțile în ochi. Ce să facă omul, cînd e necăjit?

Norocutul, că n'am avut la mine un glont de tun, căci și acela îl ași fi trāntit în cap, cum sînt cam lute la mînie. —

— Cu atît mai bine pentru Dta, căci acum n'ai sta aci ca acusat pentru vătămăre de onōre, ci pentru omor.

— Să me credeți dle jude, că nu era nici o pagubă de un om ca acesta și așa nu va ave el sfărșit bun.

— Ce zici la tōte acestea, dle Stănoiu?

— Înainte de tōte neg, că m'aș fi uitat în cărțile lui. N'are omul nici o poftă, să-l chibițeze lui Micescu, pentru că jocă ca un tălătoriu de lemne. Apoi mai observ, că de ași sci eu vrăji, atunci n'aș fi un scriitor sērac, ci un bocotan de prima clasă.

— Înainte de a aduce sentința, vă recomand, să vă împăcați, că mai bine va fi.

— Dacă Micescu declară, că-l pare rău, că mi-a aruncat cărțile în ochi, eu sînt aplicat, să-mi retrag acusa.

— Cum să nu? Ba imi pare rău, că nu te-am putut atinge cu o chibritelniță; răspunde acusatul.

În urma acestora judele a pedepsit pe Micescu cu 15 fl.

— Cinci spre zece floreni! esclamă ridēnd cafegiul. Suma acēsta o plătesc prea bucuros. Plăcerea, că m'am putut desbăera de Stănoiu, merită cel puțin o sută de floreni, prin urmare cāștig curat 85 fl. N'am făcut rău geșeft. Salutare!

tienesc mereu, și zilnic își sfarmă capul spre a căuta mijlocele celea mai potrivite pentru magiarizarea noastră. În nrul 154 al ziarului „Budapesti Hirap” aflăm că ministrul de culte l-a dat de gândit împrejurarea, că la preparandia din Deva, la vestita preparandie, — mai mult de jumătate din absolvenții au căzut la examenul de calificare. Întrebată direcțiunea a răspuns, că pricina e de a se căuta în împrejurarea, că institutul acesta ocrotesc prea mulți preparanți străini, așa că minoritatea magiarilor nu-i poate asimila. N'au trecut de cât abia 5 ani, când magiarii întreceau numărul valachilor, azi românii se presintă tot mai mulți, „în cât tinerii valachi aproape au cucerit formal de la magiarii institutul acesta susținut din banii statului”. Și ca urmare valachii n'au putut învăța nici în patru ani limba, pe care mai înainte și-o însușeau în 2 ani, și acesta din pricina, căci între ei vorbesc tot românește. De aci vine apoi, că nepriepând în cei dintâi doi ani limba, nici nu cam învață la vremea sa, apoi pică la esamene.

Spre vindecarea acestui rău direcțiunea institutului propune ministrului, ca pe tinerii de altă naționalitate să-i împartă și pe la alte institute, dar așa, cât ei să nu formeze de cât 10% din numărul celor alții ascultători. Și mai cere direcțiunea, ca guvernul să urgiteze învățarea limbii magiare în școlile medii în măsura prescriasă de lege.

Zădarnic! rezultatele primului mileniu ar fi trebuit să-i convingă pe magiarii, că magiarizarea cu forță între Români nu se poate. E pagubă numai de timpul pierdut!

Usură cu must. — Ne-a venit la cunoștință, că usura, ce se practică în Banat cu bucate și a dus la ruină materială și morală miile de plugari, se deprinde acum cu must la pôlele munților nostri apuseni. A nune în comuna Cr. un speculant jidan face acorduri cu micii economi, ca să-i dea pe toamnă un anumit cuant de must, pe care el îl plătesce acum per 70 cr. feră. Economii nostri fiind lipsiți și scurt viedătorii se dimit la atari tocmești, cari în cele din urmă îi vor duce la sapă de lemn. Căci după ce în anii din urmă o parte însemnată a viilor din țară a fost nimicită de filoxeră, era cele rămase stricate de peronosporă, se poate prevedea, că prețul mustului va fi în tot cazul peste 1 fl. Și când prețul mustului ar fi la toamnă numai 1 fl., considerând că din Maiu până în Novembre ar avea, să dea viedătorii marfa în valoare de 1 fl. pentru 70 cr., ar fi cu 30 cr. mai mult, adică după 70 cr. 6 cr. pe lună, cari computați în procente vine peste 102%. Când s'ar face must cât țeranii să potă replăti banii anticipați de speculant împreună cu interesele de 102% după ei, acesta ar fi un rău relativ mic. Mai mare pericol îi amenință înse pe cei ce cu atăta ușurință își vied productul vied înainte de al avea. La cazul când la toamnă via nu ar produce mustul deja viedut, atunci ei sînt obligați a plăti speculantului nu numai 70 cr. de feră, ci potă și 2 fl., după cum va fi adică la toamnă prețul mustului în comuna respectivă; care preț speculantii, pe cum îl pot deprima, așa îl pot și ridica, când voesc. Deci cel ce a primit în Maiu pentru 100

ferii de must 70 fl.; foarte probabil că va avea, să solvască la toamnă speculantului 200 fl. v. a., ori dacă i-se fac și coc strugurii, must în acest preț. Era dacă mustul nu s'ar face, la cel mai mulți întregă recolta cea alaltă nu va fi de ajuns, ca să acopere datoria de 200 fl., și economului, care cu ușurință și lacomie a primit cel 70 fl. oferit de către speculant, ori i-se va vinde moșia ori va fi silit, să recurgă la nouă operațiuni financiare, pentru cari, se înțelege, nu are pricepere și așa se ruinează de tot.

Cât de bine ar prinde acum magazinele bisericesci și scolastice de bucate, prin ele s'ar ajuta și țeranii lipsiți și biserica și școla. Unde înse nu există atari magazine ori alte capitale destul de mari spre a veni în ajutorul poporului lipsit acum de mijlocele de subsistență, acolo poporul se ruinează cu totul și nu-și va mai pute susține nici biserica și nici școla. Poporul ajuns pradă usurărilor și speculanților egoiști curind este espropriat și redus la misera stare de proletariu, care nu voesc să mai știe nici de biserică, nici de patrie, nici de nație. Preoții, învățătorii și peste tot inteligența, care trăesc în mijlocul poporului agricol, ar trebui să convingă pe bieții țerani despre pericolul, ce și-l pregătesc și să-i înduplece a lua încă de pe acum hotărîrea, ca să înființeze eventual să aumenteze magazinele de bucate și capitalele bisericesci-scolastice, de unde să se potă ajuta la timp de nevoie pe lângă interese moderate și condițiuni umane. Dar și până s'ar pute duce în îndeplinire atari hotărîri, ar fi de dorit, că cei ce trăesc între poporul sătean și de la el, să cerce după împrejurările locale modalitatea de a veni în ajutorul celor lipsiți și ast fel de al mântui de abisul, spre care îi împinge lipsa și nesciința lor.

Revistă politică.

Afaceri interne. Cestiunea pactului economic, care atât de mult interesază ambele părți ale monarhiei în timpul de față pare că se apropie de capăt, în înțelesul că cele două guverne vor face o specie de compromis între dîusele, renunțând la punctele fixe, pe cari stăteau până acuma. Dar pentru ca să se fi putut ajunge la atăta, era de lipsă un mijlocitoriu între cele două cabinete, care s'a și aflat în persona ministrului comun de esterne, și ca Széll să abzică, ori cel puțin să mai cedeze din formula sa, de care s'a fost legat când cu împăciuirea cu opoziția.

Reîntorcându-se ministrul president din Viena și prezentându-se înaintea dietei din 2 Iunie, ca să espună stadiul, la care a ajuns cestiunea pactului, nu a putut spune mai mult de cât, că dieta să nu cêră atunci nici o declarație de la guvern în afacerea pactului, ci să aștepte desvoltarea evenimentelor, fiind situația încă tot încurcată, și că dieta să nu țină ședințe până la mijlocul săptămănei acesteia, când guvernul va pute face negreșit declarațiuni referitoare la cestiunea, care preocupă pe toți. Tot el a mai declarat cu aceea ocaziune, că la cazul când nu ar succeda, ca învoiala cu Austria să se facă pe baza legilor din 1867 și pe cale constituțională, atunci

va trebui să recurgă la regularea cestiunii pe basa dreptului de dispunere independentă.

De atunci până acuma au trecut mai multe zile, parlamentul și-a amănat ședințele, jumătatea săptămănei puse ca termin a sosit, numai scirile despre o rezolvare în un sens ori altul nu au venit încă. Totul se reduce la aceea, că pe cum zicem mai sus, cercurile politice din Viena cred, că între ambele guverne se va face un compromis, care nu potă întârzia, după ce guvernul magiar s'a legat de timp. —

Germania. Două lucruri ocupă opiniunea publică din Germania. Primul e legea ce se croește pentru sôrtea lucrătorilor, ér al doilea este câștigarea insulelor Caroline de la Spania. Se știe, că insulele acestea fură obiect de cêrtă pe la a. 1885 între acestea două state, până când Scaunul apostolic fiind ales de arbitriu în controversa a judecat, că insulele aparțin Spaniei, dar dând tot o dată și Germaniei dreptul, ca să-și potă forma pe una din insule un port pentru cărbuni. De dreptul acesta Germania, la rugarea cabinetului din Madrid, a și abzis de atunci. Lucrurile stătură în forma acesta până în timpurile din urmă, când Spania vedend multele desastre, ce le a suferit cu coloniile sale, a cedat insulele Caroline Germaniei, sau mai bine zis i-lea viedut cu 25 milioane pesete, sub condițiunea ca Spaniolii să aibă mai multe favoruri comerciale atât în Germania, cât și în coloniile ei, și în fine ca Spaniolii să-și potă reserva o stațiune pentru cărbuni.

Germania nu peste mult va ocupa noua sa colonie, a cărei locuitori se urcă la vre-o 50,000.

Franța. Revisuirea procesului Dreyfus timp de 8 luni ținu în agitație continuă întregă țara. Nenumerate fasiuni s'au făcut înaintea curții de cassatie, din cari pentru unii reiesă necesitatea revisurii procesului de mai sus, pentru alții sepunerea aceluia de la ordinea zilei. În zilele trecute înse, numita curte de cassatie confruntând fasinile, pe baza unor mominte, cari reclamă revisuirea procesului căpitanului Dreyfus degradat în 1894, a decis, ca procesul acela să se facă încă odată înaintea tribunalului militar din Rennes. În virtutea sentinței acesteia căpitanul Dreyfus va fi readus din exiliul său de pe insula dracului înaintea tribunalului. La cazul, când Dreyfus va fi absolvat, el va dobîndi în armată rangul ce-i competea, ba chiar și despăgubirea în toate direcțiunile. —

Sentința acesta a supremului tribunal a produs mare consternare în sinul monarhiștilor și al royalistilor, cari au și inscenat mai multe turburări și au făcut mai multe insulte la adresa șefintelului republicei, Loubet, cu ocaziunea când acesta a asistat la alergarea de cai din Auteuil. Agitațiunea continuă și se va mai potă cêră finea lunii acesteia, când se va întâmpla revisuirea.

Corespondințe.

Clarissime Dle Redactor!

În numerii trecuți ai „Unirii“ cetii în-
timplările cu ajutorul de stat, pe cum și
procedurile esemplare ale Părinților Hârșan
din Chimitelnic și Suciu din Săbadul de
Câmpie. Am mulțumit Domnului, că preoții
nostri încep pe față și în această luptă a
ridica stégul libertății lui Isus Christos și a
se feri de faptele Iscariotului. Onore, laudă
și glorie sus numiților Părinți! Inse cum
că afară de acești doi indiviți harnici se
vor mai afla și alții, nici decum nu mă în-
doesc, ba sînt chiar de firma convingere, că
tot clerul nostru cu puține excepțiuni e în-
grozit de această milă de stat. Ori și cum
inse ar fi, una totuși este adevărată, că
acest ajutor de stat și dacă s'ar împărți con-
form dorinței cuprinsă în protestul Preave-
neratului Ordinariat mitropolitan din Blaș,
totuși cu aceea nici decum nu vom pute
rămâne justificați înaintea istoriei și a pos-
terității, dacă vom omite înființarea *Fondului
provințial pentru salarizarea preoților și a
docenților*. Acest fond e o *necesitate impera-
tivă pentru asigurarea existenței* Bisericii noastre
greco-catolice române. Căci bine! să zicem,
că guvernul dintr'odată ar acorda cererii
Preaveratului Ordinariat, la tot cazul aceea
ar face-o în interesul său, dar nici cum de
dragul Bisericii noastre. Și apoi placă ați
ține autonomia și independința bisericăscă
tot numai prin petițiuni, remonstrări
și prin mila și grația (risum teneatis!) gu-
vernului liberal și faptice francemason! —
Dacă noi înși-ne nu ne vom ajuta pe noi,
nici de la Dumnezeu un putem cere, ca să
ne ajute, căci el unul fie căruia zice, „aju-
tă-te și te voi ajuta“. Sus să avem inimile!
a bătut ora; tot preotul, care voește a asi-
gura viitoriul Bisericii unite, alergă cu sfa-
tul și părerea sa în colonele jurnalisticiei, ca
ast fel anul iubiliar 1900 să ne găsească cu
fondul de salarizare al Preoților și Docen-
ților deja înființat. De va fi așa, și numai
de va fi așa, vom pute întru adevăr iubila
în bicentenarul sfintei Uniri cu Roma, numai
așa vom dovedi urmașilor nostri, că am fost
vrednici de numele „Preot gr. catolic român“
și că întru adevăr ne-am apărât neatîrnarea
Bisericii noastre scumpe! Ce se ține de mo-
dalitatea înființării acestui fond și despre
isvórele de venit ale lui, peste puțin voiți
reveni. De astă dată închei rugând pe Ar-
chiere, Preoți, Docenți și întreg poporul
credincios al Provinciței mitropolitane de
Alba Iulia, ca „*Fondul de salarizare preoțesc
docental*“ fără cea mai mică întârziare să-l
înființăm!

Dr. Segă
preot bănățan.

De lângă Murăș la 5 Iunie 1899.

Clarissime Dle Redactor!

Vă rog a da loc în prețuita „Unirea“
și modestei mele păreri referitoare laaju-
torul de stat:

Convocarea unui sinod provincial se
impune de sine. E foarte probabil că se va
și ține, dar noi preoțimea trebuie să ne
organizăm până atunci.

Acest sinod provincial trebuie să ne afe-
atât pe noi preoții pregătiți cât și pe po-
porul nostru.

Ce trebuie să facem deci, ca pregă-
tiți să fim a înfrunta toate opintirile dușmane?..

Etă părerea mea:

Să ne organizăm, . . și acesta se pôte
face așa:

1. Fie care preot în parochia sa să
convóce adunare generală estraordinară
a tuturor credincioșilor. Să-l întrebe pe
acești credincioși, că gata sînt ei a aduce
jertfe pentru mântuirea prestigiului bisericii
atacate, sau nu. Preotul trebuie să facă,
ca ei gata se fie.

Să li se esplice bunilor credincioși, cum
biserica are să fie aservită statului, atunci
când preoții sînt vor fi de stat nu salarisați
ei și ajutați numai. Să li se spună limpede
și părintește; că așa cum a fost, — să fie
nu mai pôte, ci mic și mare trebuie să sărım
în ajutor mai marilor nostri spre a-l mântui
pe Ei de umilire și pe noi de perire.

Să li se spună, că noi preoții gata
sîntem a renunța la ori ce ajutor, prin pri-
mirea căruia umilită și dejosită are să fie
cea mai sfîntă instituțiune de pe pămînt:
s. biserică. — — Și multe, alte cari nu încep
în cadrul unei înguste foi, ér ca rezultat;
trebuie, dar trebuie să facem noi toți —
preoți și laici, bogăți și sêraci — ceva, spre
ajutorarea în celea materiale a clerului din
cura animarum.

2. Adunarea generală din fie care pa-
rochie să promită, că, dacă măritul sinod
provințial respinge mila de la stat spre
ameliorarea stării materiale a clerului prin
popor, se va face primul paș prin aceea,
că darea porțiunii canonice se va plăti din
partea poporului credincios, sau din averea
bisericii — unde biserica dispune de avere
— și ast fel preotul va avé cu o greutate
mai puțin de suportat.

3. Adunarea generală a credincioșilor
să promită solemn, că ori ce decisiune se va
aduce de sinodul provincial, nu numai că o
va considera ca a sa (la ce e obligată), ci
cu entusiasm și bucurie o va primi, de
óre ce poporul din parochia, de unde se ține
adunarea, e resolus ași hrăni pe preotul său
și a se îngriji de subsistința lui.

4. Presupunându-se că ce s'a făcut
până acum, se va face de aici în colo și
din partea înalților nostri superiori — bise-
ricesci — presupunându-se adevărat înființarea
unui fond pentru salarizarea preoților,
adunarea generală să se oblige protocolarminte,
că va contribui la acest înființând fond după
modalitatea, căreia o va decide măritul sinod
provințial. Adunarea generală ar pôte și
indigita, că cum și ce modalitate s'ar pôte
observa pentru a mări prin încurgeri de bani
acel fond. Se ar pôte recomanda oferirea
alor 10 cr. de familie pe tot anul. Acești
10 cr. s'ar pôte aduna în o zi comună când
preotul servind o sfîntă liturgie pentru tot
poporul — împreună cu doxologia cea
mare — la sfîrșitul serviciului se miruéscă
pe toți credincioșii și pe disc capul familii
să contribue cu 10 cr. pentru familia sa.
Ér cei cari din cauze cuvióse nu vor asista
atunci la serviciul liturgic să fie datorți a
contribui această sumă imediat după aceea.

Acestea și altele ar fi nise obligamente
ale credincioșilor, după cari s'ar acomoda
măritul sinod provincial și s'ar pôte mai
ușor decide întru a decreta respingerea aju-
torului de stat, — că acestea ar servi de
dovadă, că poporul vre și doresce, ca preotul

să fie al său și numai al său întru toate
împrejurările.

Aci trebuie să fac o deosebită observare:

Mai de mult preoțimea și inteligența
era aceea, căreia influința asupra poporului
în cestiile naționale.

Astăzi s'au schimbat rolurile. Poporul
— el șilesc pe inteligenți și preoți a merge
pe calea cea dréptă, . . și dacă cât de cât
vre un inteligent sau preot declina de la
calea dorită de popor e detestat și arătat
cu degetul.

Acésta e adevărat, și despre acésta
trebuie să ținem cont.

Ei sînt secur, că massa poporului nostru
într'un suflet ar striga, — dacă ar cunoște
situația bine: — nu ne trebuie preoți plătiți
de domni căci aceia ai nostri nu mai
sînt. Nóné ne trebuie preoți, cari să trăească
cu noi și ca noi, să-l ținem noi și să ne
binecuvinte murind.

Etă situațiunea! după părerea mea.
Și de și noi lipsiți fiind gîndim, că n'ar
strica nici ajutorul acela, poporul inse
fie secur ori și cine, că nu se invoiesce, ca
acest ajutor să vină de cât de la el și de
la biserică.

Așa dar când primim mila așa cum
ni se dá perdem încrederea poporului,
perdem poporul și atunci am pierdut totul.

În adunări generale să-l limpedim
decii! —

Dar să mergem mai de parte în ce
privește adunarea generală a credincioșilor
despre care vorbiți mai sus. —

Se scie, că la ori ce adunare se ia pro-
tocol în regulă. Acest protocol trebuie dus
la sinódele extraordinare protopopesci, (cari
ar fi bine se fie mixtă.)

Pe basa acestor protocoale se decide
apoi în acelea sinóde; și protocolul luat,
împreună cu toate protocoalele luate în adu-
nările generale se ascern locurilor mai înalte
competente. —

Fie care protocol luat în sinódele mixte
extraordinare protopopesci va consuna cu
protocoalele adunărilor generale, și pe basa
acestora la rîndul său măritul sinod provin-
țial va decide — că pôte și are pe ce se
răzima. —

În cazul acesta nu sîntem o massă
inertă, pe care ori cine o pôte ataca, ci o
corporațiune organizată, conscie de ceea
ce face, ér decisiunile sinodului provincial
vor fi oglindă fidelă a hotărîrilor întregului
cler și popor din provința metropolitană.

Cât de bărbătesc lucru va fi, când mai
marii nostri făcînd cunoscut decisiunile
măritului sinod provincial, acelora, cari le
astepta, vor pôte zice resoluți și nelînfrânți
cuvintele: Nu numai noi gîndim așa, ci în-
treg clerul și întreg poporul provinciței mi-
tropolitane, și dacă noi chiar altmintrelea am
gîndi tot nu am cuteza, să o spunem
acésta! —

Apoi noi avem domni, advocați mediei
— etc. crescuți cu știpendii din Blaș, cari
toți ar trebui să se intereseze de mama ce
i-a crescut. Acești iubiți fi ai sfintei noastre
biserici să nu uite, că fără voea Domniei-
lor ce e drept, dar dînsii încă sînt cauza, că
noi am ajuns în penibila situațiune de azi.

A lupta sîntem datorți cu toții, ca să
ne scótem din nécas.

Am zis, că tinerii crescuți cu știpendii

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécúrilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Fine.)

Deja mai la deal am spus, că a fară de Papa Siriciu și de s. Ambrosiu a fost mai ales s. Ieronim acela, carele a sărit intru apărarea credinței ortodoxe împotriva lui Iovinian. S. Părinte petrecea deja de mai mulți ani în Vetelem, și acolo l-au trimis prietini lui din Roma scrierea lui Iovinian rugându-l, să-i dea răspunsul cuvenit. Acolo în cetatea născerii Domnului a scris deci s. Ieronim răspunsul său în două cărți în anul 392 ori 393. E bățătoriu la ochi, că într'insul nu se află vre o esplicare mai largă a învățaturii despre fecioria Maicii Domnului. Lucrul acesta pôte, să se esplice numai așa, că nici în scrierea lui Iovinian nu se va fi cuprins punctul acesta. Erăși ni-se impune supunerea, că Iovinian numai în încercările sale practice de a îndupleca la căsătorie pe unele feciore dedicate lui Dumnezeu s'a folosit ca de un mijloc de a doua mână de învățatura aceea a sa, că dora până și sfinta Fecioră încă a încetat o dată a fi fecioră. Cu toate acestea aflăm, că s. Ieronim referesce la Maria cuvintele din Cânt. 4, 12: „Grădina închisă e sora mea, grădina închisă, isvor pecetluit.“ Acesta se vede din cuvintele următoare ale acestui mare dascal al bisericii: „Ceea ce e închis și pecetluit, imbie o iconă a Maicii Domnului, a Maicii și Fecioarei. De aceea nici în mormintul cel nou al Mântuitorului, carele a fost tăiat în stinca cea mai virtosă, încă nu s'a înmormintat nimeni nici mai înainte nici după aceea. Și această pururea Fecioră totuși e mama multor feciore.“¹⁾ Cu ceva mai bine aprofundeză dînsul tema această în epistola aceea, carea a scris-o în anul 393 ori 394 lui Pammachiū ca apologie a scrierii sale citate mai la deal: „Christos e virgin, Maica virginului nostru e pururea Fecioră, Maică și Fecioră. Căci Isus a intrat fiind ușile încuiate, și în mormintul lui, carele era tăiat nou și în stinca cea mai virtosă, nu s'a înmormintat nimeni nici mai înainte nici după aceea. Ea e grădina închisă, isvorul pecetluit, din care isvor, pe cum spune Ioil (3, 18 Vulg.), curge părful acela, care umple rîul funiilor ori (după o altă cetire) al spinilor, — al funiilor păcatelor, cu cari am fost legați mai înainte de aceea, al spinilor, cari au înecat semănătura stăpânului. Ea e porța, carea cantă cătră răsărituri, pe cum zice Ezechii (46, 1), cea pururea închisă, cea strălucită, carea cuprinde intru sine ori scote dintru sine sfinta sfințelor, prin carea intră și Iese soroale dreptății și arhierul nostru cel după rînduēla lui Melchisedec. Să-mi răspundă mie, cum a trecut Isus prin ușile încuiate, când a arētat mările sale spre pipăire, cōsta sa spre privire, ca oșe și carne, pentru ca realitatea trupului lui să nu fie socotită de nălucă; și eu încă voiți răspunde, cum sfinta Maria e atât Fecioră cât și Maică, — Fecioră după născere, Maică mai înainte de căsătorire.“²⁾

Cuvintele acestea ale s. Ieronim cu toate acestea ar putē, să se înțelgă și așa, ca și cum dînsul printr'insele ar fi voit, să zică numai atāta, că Maria a fară de Christos nu a mai avut și alți prunci. Dară esplicării acesteia i-se împotrivesc alte cuvinte de ale s. Ieronim, cari se cuprind în dialogul acela, pe carele l-a scris în anul 415 împotriva Pelagianilor: „Christos singur a deschis porțile pântecelui de mamă celui fecioresc, și acestea totuși au rămas pururea închise. Acesta e porța, carea cantă cătră răsărituri, cea închisă, prin carea intră și Iese singur numai arhierul, și carea cu toate acestea e totuși pururea închisă.“³⁾ Acestă „porță închisă“ s. Părinte o esplică tot asemenea și în comentariul său la Ezechii; acolo încă zice: „Maria Fecioră a rămas fecioră mai înainte de născere și după născere.“⁴⁾ Fōrte interesant e aceea, că dînsul într'aceea respinge cu indignare istoria despre moșe: „N'a fost moșe lângă dînsa, nu s'a adaus activitate de muieruse. Ea însă-și a înfășat pruncul în fașii, ea însă-și a fost mamă și moșe. „Și l-a pus în iesle, pentru că nu aveau ei loc în casă.“ Proposiția această combate flecāria neghiobă a apocrifelor, căci Maria însă-și a înfășat pruncul.“⁵⁾

¹⁾ Adv. Iov. I, 31.²⁾ Epist. 48 (30).³⁾ Dial. adv. Pelag. II, 4.⁴⁾ Comm. in Ezech. 13, 44. T. III. pag. 1023.⁵⁾ C. Helvid. 8 (10).

S. Augustin încă a combătut pe Iovinian. În cartea sa despre erese¹⁾ zice despre acesta: „El a nimicit fecioria Mariei, când a susținut, că ea prin născere s'a vătēmat.“ Eră în cartea sa scrisă împotriva Pelagianului Iulian zice: „Iovinian negă, că fecioria Mariei, carea existase, când concepușe, ar fi rămas, când a născut.“ Dară mai mult nu se cuprinde în cestiunea această cu Iovinian. Lui fecioria cea nevătēmată îi era deja un lucru, care nu forma mai mult obiect de discuție. De aceea zice deja în cartea sa îndreptată împotriva lui Faust și scrisă pe la anul 400: „Cu tot dreptul a fost deci onorată dînsa (Maria), că pe Christos, pe carele noi îl concepem în inimă curată prin credință, pe carele noi ore cum îl nascem prin mărturisire, dînsa l-a născut păzind nevătēmarea sa cea trupescă. Pentru că Christos în nici un chip nu a putut voi, să degradeze prin născere pe mamă-sa așa, că aceleia, căreia l-a împărțit grația rodniciei, să-i fie luat podōba fecioarei.“ Mai ales în cuvintările sale se întōrce a dese ori la obiectul acesta și a nume une oria în ton panegiric. Într'insele găsim întorsături ca acestea: „Dînsul (Christos) a dăruit Fecioarei rodnicia, dară nu l-a luat nevătēmarea.“²⁾ „Luând în pantece dînsa e fecioră, născēnd e fecioră; fecioră fiind îngrecată, fecioră fiind mamă, fecioră neîncetat.“³⁾ „Să sērbătorim deci cu bucurie ziua, în care Maria a născut pe Mântuitorul, cea căsătorită pe înfînțătorul căsătoriei, Fecioră pe principele fecioarelor; dată bărbatului, nu mamă de la bărbat, fecioră mai înainte de căsătorie, fecioră în căsătorie, fecioră fiind grea, fecioră aplecând. Căci sfintei Maice, pe carea a ales-o de Maică, Fiul cel atotputernic nu l-a răpit în nici un chip fecioria prin născerea sa. Bună e rodnicia în căsătorie, mai bună e nevătēmarea în necăsătorie. Așa dară ca om Christos, care ca Dumnezeu a putut, să dăruescă amîndouē, — căci acela-și e om și Dumnezeu, — bunul acela, care-l iubesc căsătoriiți, nu i-l ar dăru mamei sale nici o dată așa, că l-ar răpi bunul mai mare, din cauza căruia fecioarele desprețuesc a fi mame.“⁴⁾ „Ce e mai minunat de cât născerea Fecioarei? Ea concepe și e fecioră, ea nasce și e fecioră. El e produs de aceea, pe carea dînsul o a produs; el l-a împărțit rodniciei și nu a delăturat firea nevătēmată a ei.“⁵⁾ „Cine cuprinde ore nouăta cea nouă, neobiciuită, singură în lume, carea e de necrețut și s'a făcut de crețut, carea în chip de necrețut o crede totă lumea: că adevă o fecioră să concēpă, o fecioră să nască, o născētoare să rămānă fecioră?“⁶⁾ „Așa s'a plinit, ceea ce a vestit înainte psalmul (84, 12); că „pămîntul nostru își va da rodul său“. Maria e fecioră mai înainte de concepere, fecioră după născere. De parte să fie, ca în acela-și pămînt, adevă în acela-și trup, din care odrălesce adevērul, să perā nevătēmarea. Căci după învierea sa, când l-a scotit de spirit, nu de trup, a zis: „Pipăiți-mē, că spiritul carne și oșe nu are, pe cum mē vedeți pe mine avēnd“ (Lc. 24, 39). Și massa cea virtosă a trupului lui totuși a intrat prin uși încuiate la învățacei. Cum să nu fie putut deci purcede ca prunc prin organe nevătēmate acela, carele ca bărbat a putut, să pătrundă prin uși încuiate? Insele nici una, nici cealaltă nu o cred necredincioși. De aceea credința le crede amîndouē cu atât mai bueros, pentru că necredința nu crede nici una.“⁷⁾ „Agerul vestesce, Fecioră aude, crede și concepe. Credința în inimă, Christos în pantece! O fecioră a conceput, lucru minunat! O fecioră a născut, lucru și mai minunat! Ea după născere a rămas fecioră! Cine va esplica deci născerea această?“⁸⁾ „Da, cine va esplica născerea această? Căci cine pôte supune, că ar fi cu vrednicie, ca Dumnezeu pentru omenī să fie voit a se nasce, ca o fecioră să fie conceput fără de semință bărbătēscă, ca ea să fie rămas nevătēmată? Căci Domnul nostru Isus Christos bine a voit, să între în pantecele Fecioarei, el a umplut nepētat organele muierii, a dat rodire mamei fără de vătēmare, plāsmuit prin sine însu-și a parces și a păzit nevătēmat trupul născētoarei, pentru ca pe aceea, din carea bine a voit a se nasce, să o acopere atât cu onōrea de mamă, cât și cu sfințenia de fecioră.“⁹⁾

¹⁾ C. 82.²⁾ Sermo 69. Ed. Maur. T. V. pag. 382.³⁾ Sermo 186. Ibid. pag. 684.⁴⁾ Sermo 188 in nat. Dom. Ibid. pag. 889.⁵⁾ Sermo 189, 2.⁶⁾ Sermo 190, 2.⁷⁾ Sermo 191, 2; in nat. Dom. T. V. pag. 894.⁸⁾ Isa. 53, 8. Sermo 196. In nat. Dom. Ibid. pag. 902.⁹⁾ Sermo 215, 2. Ibid. pag. 950.

Intorsături de acestea se mai găsesc multe în cuvântările s. Augustin. Ele arată așa de limpede convicția lui cea credincioasă, cât ajunge, să mai cităm numai din Enchiridionul lui ¹⁾ scris în anul 421 cuvintele acelea, care dovedesc, că sfântul Augustin conceptul fecioriei neîncetate în sens anatomic-fisiologic i-a fost o simplă consecință a vechiului titlu „Fecióra”: „Dacă prin nascerea lui s'ar delătura nevătămarea ei, atunci el d'ora nu s'ar nasce din o fecióra. și biserica întregă, carea imitând pe Maica lui nasce zilnic membrele lui și rămâne fecióra, — de parte să fie, — ar mărturisi fals, că el s'a născut din fecióra.” De aceea s. Augustin a compus deja în anul 400 o formulă scurtă a credinței sale: „Fecióra la conceperea sa, fecióra la nascerea sa, fecióra la mórtea sa.” ²⁾

Am mai puté, să cităm încă și din scrierile altor sfinți Părinți, mai ales răsăriteni, care au luat parte în lupta împotriva erezei lui Nestoriu, bună oră Nil, Proclu, Ciril din Alexandria, Teodot din Ancira ș. a. Dară trăsătura fecioriei în sens anatomic-fisiologic la toți aceștia e deja un concept de tot îndemă-

¹⁾ Cap. 84.

²⁾ De cat. rud. c. 22.

natic, și d'nsul îl propun și-l motivează tot cam în același chip ca și cei deja citați. Numai una totuși să nu se trecă cu vederea: acum conceptul acesta, a bună samă din îndemnul erezei celei mai nouă, se folosește și ca argument spre dovedirea dumnezeirii depline a Fiului. Așa zice s. Proclu: „Dacă Mama nu a rămas fecióra, atunci născutul a fost un simplu om, și nascerea nu a fost minunată; dară dacă ea și după nascere a rămas fecióra, cum s'ar puté, ca născutul să nu fie și Dumnezeu, și taia să nu fie negrăită?” ¹⁾ Tot cam asemenea se exprimă și Teodot în o cuvântare, care s'a cetit în sinodul din Efes: „Dacă el (Christos) s'a născut, în ce chip noi, atunci a fost om, dară dacă d'nsul pe Maică-sa o a păzit fecióra, atunci cei cu pricepere recunosc pe născutul de Dumnezeu.” ²⁾

Ast fel am ajuns la deplinirea icónei Feciórei Maria. Cei de mai înainte derivaseră adecă fecioria neîncetată din dumnezeirea lui Christos, pe când acum credința în fecioria neîncetată a Mariei era deja așa de tare, cât dintr'insa dovedeau faptul, că Christos e Dumnezeu deplin.

¹⁾ La Galland T. VIII. pag. 633.

²⁾ La Galland T. IX. pag. 450.

Amalrich regele Ierusalimului și cei doi peregrini.

(Narațiune istorică).

(Continuare.)

Capitolul VI.

Maliția și tradarea lui Milo.

Construirea podului înainta zilnic, de o dată cu acesta decurgeau cu neastîmper și impuscăturile de pe ambii tîrmuri. Între cei ce luau la țintă pe musulmani, mai aprig era Bernhard de Zollingen. El își făcea datoria până s'era târziu; el părăsia podul mai în urmă. Doria atât de mult, să potă da pept cu dușmanul. Dorința cavalerului era cam de parte de realizare, fiind că de abia ajunseră cu construirea podului la jumătatea rîului. Musulmanii dispunând de aparate și materii distructive împedecau lucrările creștinilor. Într'o zi vedînd regele că nu să mai isprăvesce cu podul îi zise lui Milo: „Pe aici mi-se pare, că nu vom puté trece; dar mai în jos este o insulă în mijlocul rîului. Șireuh cu o parte din trupele sale deja a și ocupat insula, de unde dacă nu vom stărui, să-i scótem, ușor ne pot ataca. Alegeți câte va trupe de ostași și imbarcați pe luntri ușore, grăbesce și alungă pe musulmani. Dacă isbutescî eră-și devii favoritul meu.”

Milo nu s'a bucurat de acesta. Lui îi plăcea, să fie mai bine în siguranță, de cât să se espună unei morți aproape sigure. Dar nu avea în cătrău. Aretându-se vesel promite regelui, că în noptea ce vine are, să năvălescă asupra turcilor. Sfărmându-și capul cu planuri slabe merge de alungul castrului până la cortul lui Bernhard, care era chiar a fară dând îndrumări măestrului de arme, cum să-i dirégă armătura.

Apropiându-se de Bernhard îl agrăi ast fel: „Die Cavaler, noi sintem de mult în dușmănie, și nu neg, că în mare parte vina o port însu-mi.”

„E de neesplicat, mareșale, cum vii să-mi faci ast fel de mărturisiri.” „Al, să scii în dată! Regele mi-a dat o misiune grea; care poté să-mi aducă perire. Nu așî voi, să mor înainte de a mă împăca cu tine.”

Bernhard de Zollingen cât ce auși de o misiune grea, uită de tot

necasul ce îi l-a făcut Milo și întindîndu-i mâna îi zice: „Să lăsăm útărit cele întimplare, eă te iert, dar lea-mé companion în misiunea, ce ți-s'a dat și-ți promit, că-ți voi fi de bun ajutor.”

Milo îi șopti în ureche: „Cavalere, în noptea acesta eă trebuie să cuprind insula din josul podului și să alung pe Șireuh de cealaltă parte a rîului. Dar spunendu-ți cea dréptă nu-mi prea place tréba, eă sint puțin dextru în conducere și dar mi-s'a dat ocasiunea să comand de capul meu.”

„Nu-ți face capul călindar, mareșale! Pune-te în frunte! Eă nu voi lipsi cu sfatul; onórea isbăndii fie a ta. Mie mi de ajuns, să pot cărpi pe dușmani.”

Milo îi mulțami și se înteleseră, să plece în dată ce se întunecă. În reversatul sării se adunară trupele destinate pentru atac și așteptară sosirea lui Bernhard. La óra pusă sosesc Bernhard. D'nsul le sfătui să fie în liniște și să țină calea pe lângă tîrmur. La mezul noptii sosiră înaintea insulei, care plutea ca și o luntre în mijlocul valurilor. Bernhard urcă luntrea cea dintăi și lea comanda. El porunci feciorilor ca la debarcare să se tîraie pe fole. Din gruiul luntrii cécă să cunoscă situația. Acuși ajung la locul de debarcare. Aici stătea un musulman rădîmat de un palmier. Somnul îl cuplesise și nu scia nimic ce se întimplă. Bernhard sare repede pe tîrmure apucă de gât pe paznic cu atăta forță în cât nu putu să alarmeze. Apoi ducendu-l în luntre îl légă butuc. „Luați-l și-l duceți din colo pe tîrmure, și dacă s'a încerca, să strige, aruncați-l în Nil, ca să-l mănance crocodolii.” Musulmanul avînd gróză de această monstruositate mai preferi prinsóre de cât așa o mórte. Cei ce erau cu Bernhard scuiră să se tîraie pe pămînt și se rămână nemișcați. D'nsul se tîrai neobservat aproape de tabăra inimică. Spre bucuria lui, turcii erau adănciți în somn, a fară de sentinélă, a cărei pași se aușiau pîntre corturi.

Reîntorcendu-se la tîrmure găsi o nouă barcă, a cărei soldați iesiră ca și cei de mai înainte. Tot ast fel și cei alaltî; mai în urmă era Milo, care îngrijat se informă despre starea lucrului.

„Tóte sint bune,” respunse Bernhard. Te rog lea comanda, eă am să daș zor din dórépt!”

„Ba mai bine comandéază tu!” zise Milo. Cavalerul pune trupele în șir de bătae, plécă în marș spre castrul inimic și fiind aproape erup în strigătul: „Amalrich, regele Ierusalimului e aici!”

Turcii se pomenesc, somnuroși leau armele. O luptă crâncenă în toiul noptii. Turcii se luptă până la desperare, dar Bernhard îi înfrânge și îi șarjéază aproape de Nil. Aici sint aduși în strîmtóre. Insu-și Șireuh nu scia ce e de capul său. Cu toții se ingrămădesc la bărci; dar puținii au ajuns térerî, restul este măcelărit de săbiile creștinilor. Înțelegînd Amalrich de succesul creștinilor merse împreună cu Șaver pe insulă, unde au fost primiți cu mare bucurie. Milo de Plancy îl întimpină avînd aerul unui adevérat învingétor, și fiind că Bernhard remase de o parte, el putu negenat să paradeze înaintea regelui.

Regele vesel de împrejurarea că bărbatul, care era atât de odios înaintea tuturor a dus la bîn s'fîrșit o întreprindere atât de rișcată; îmbrățișându-l în numi amicul său cel mai iubit. Faptul acesta i-a ridicat vađa înaintea curtenilor și a ostașilor, care până acum îl disprețuiat. Toți îi întinuseră mâna și-l felicitară. Bernhard, care bine scia, cine e învingétorul, să apropie de Milo și dându-i mâna îl felicitéază.

Regele vedînd, că cei doi dușmani de mórte s'au împăcat, se bucură și mai mult și invită pe toți comandantii la un mare banchet.

Milo în sufletul său era neliniștit, gîndul lui era muncit, cum și în ce chip să pierdă pe Bernhard. În mijlocul veseliei Milo se ridică și vorbi regelui: „Cu ajutorul lui Dumnezeu am isgonit pe dușmani din această insulă, dar de aici înainte ne așteptă greutatea, fiind că oștirile de pe tîrmuri sint de 10 orî mai mari, de cât cea de pe insulă.”

„Trupele sint numérose,” replică sultanul Șaver, „dar surprinderea de pe insulă a încurecat și slăbit mult rîndurile lui Șireuh. Eă așî fi de părerea, ca să trecem peste nopte din colo și să-i atacăm.”

Toți comandantii împreună cu însu-și regele sint de acord cu părerea sultanului. Regele este gata se lea însu-și comanda. Hotărîrea acesta causă o bucurie generală. Toți golese păharele pentru buna reușită.

Șingur Milo se opuse și zicând: „Curajul și promptitudinea, cu care Dvostre sîntei gata de a vă espune morții, merită totă lauda; planul acesta înse eî îl găsesse nepotrivit. Vă înșelați, dacă credeți, că Șirouh nu ține samă de planul Dvostre“.

Păcălitura de pe insulă a fost o bună lecție pentru dînsul, ca de acum înainte să fie cu ochii în patru. Nu cred, să-l mai putem surprinde în somn, ci armați până în dinți și fiind mai numeroși de cât noi ușor ne pot arunca în Nil și să ne lea érá-și insulă.“

(Va urma.)

Economie.

Stupii în Iunie. În luna acesta e drienul roitului și adunatul de miere. Roiul prim de regulă iese între orele 11 și 1. Roiul al doilea cam la 8—10 zile după roii prim; al treilea etc. Iesă apoi la câte o zi două — pe cum e de favoritiu timpul — unul după altul. Iesirea roiului prim se poate conchide numai de pe grămădirea albinelor înaintea urdinișului. La cel ulterior, pe lângă acesta, se aude matca tineră cîntînd în coșniță: țî-țî-țî... éé cele din celule îi răspund: qua-qua-qua... Acesta așa merge ziua noaptea fără întrerumpere, până când stupul încetă a mai roi. Roiul șede numai în coșniță curată și fără miros. Se întâmplă, că ies mai mulți roi de o dată și se pun toți la olaltă; sau chiar îi unim noi, fiind că câte unul ar fi prea slab. În casuri de aceste forțe ușor se întâmplă, că își omără reciproc matcele și rămân fără matcă. Deci e consult, că în coșnița unde aședăm un stup unit, să punem un fagur cu cloctură deschisă, adecă cu larve tinere, dar fără albine, de la un alt stup, pentru ca eventual stupul să își potă crește o altă matcă. Din coșnița, în care am pus un fagur cu cloctură, nu va fugi stupul nici când, ci de e tare puturosă, cu timpul va peri stupul. În coșnițele raționale trebuie pus, încă până a nu băga stupul în ele, cadrele, tóte cu începătura de fagur, de ore ce fără acesta stupul edifică cruciș și între cadre, când apoi nu e chip de a le mai putea scóte când va a fără. Cine are, pune faguri gata. În coșnița, din care a ieșit stupul prim, deschidem numai de cât despărțimintul pentru miere, de ore ce din momentul roitului stupul se apucă în totă puterea de adunatul mierii. Dacă un stup nu voesece, să edifice, ori să adune în despărțimintul de miere, trebuie pus în acel despărțimint un fagur cu pu, fie de ori și ce, trântorii ori albine, și stupul va lucra numai de cât.

De acum mierea trebuie luată și stórsă fără crutare. Numai acei faguri cu miere e permis a lua, în cari nu se află absolute nici o larvă ori nimfă. Fagurii scoși trebuie înlocuiți numai de cât cu cadre cu începătură, ori cu faguri goli. În despărțimintul de miere sînt într-o formă de buni, faguri vechi ori noi, de albine ori de trântorii. Fagurul nu schimbă calitatea mierii, și în acel despărțimint matca nu poate străbate pentru gratia lui Hannemann. E foarte consult a aplica gratii întregi, de ore ce succesul numai atunci potă fi deplin. Fagurii se store în mașini a nume pentru store, ce se pot procura cu câte 15—20 fl. Dar și în acestea mierea numai așa iese din fagur prin învîrtire, dacă fagurul e deschis. Albinele acoper mierea cu o peliță subțire de cêră, acesta trebuie tăiată de pe fagur cu un cuțit subțire și ager a nume pentru acest scop făcut, carele se potă procura de la ori care firmă cu 60 cr. până la 1 fl. 20 cr. Fără mașină încă se potă stórc mierea, așa: că fiesce care celula a fagurului deschis o împungem cu un ac gros și răzimăm fagurul cam plecat în un vas. În 24 ore mierea curge

tótă. Dacă de o parte nu a curs deplin, întórcem fagurul cu aceea în jos. Acestă procedură înse e migalósă, și cu câte va zeci de faguri se potă practica, dar cu mil de faguri nu. Mierea stórsă trebuie străcurată și conservată în vas de sticlă ori de zinc, se potă și în de tînchea de nu e ruginii. În vas de lemn mai de comun trece în fermentațiune, mai cu samă dacă în vasul acela a mai fost când va miere.

Rosia-montană, 4 Iunie 1899.

Ioan Maior.
paroch.

Bibliografie.

A apărut:

Musică națională. Românii grănițeri din Severin au cele mai multe și mai frumoșe jocuri naționale romănesce. Deosebit de frumoșe, elegante și — putem zice — artistice sînt jocurile bărbatilor.

Îi creșce inima, când veți șiruri lungi de grănițeri voioși jucând Iedera, Cărligul, Tropa, Poșovaica pe un picior, Poșovaica pe amîndouă picioarele, Ciocănița, Ciutulica, Doica-fira, Ostrovanca, Crăiasa, Ursa, Rața, Arindeaua, Blânda, Momiru etc.

Pe cum sînt jocurile grănițerilor nostri, tot așa de drăgălașe și pline de motive romănesce sînt melodiile acestor jocuri, pe cari Dl A. Sequens profesor de musică la institutul teologic-pedagogic din Caransebeș le-a adunat, armonisat pentru pianoforte și tipărit în atelierul litografic Oscar Brandstätter în Lipsca într'un caet elegant și pe hârtie foarte fină.

Jocurile mai sus amintite au ajuns în proprietatea Dnului Petru Valușescu (Caransebeș), de la care se pot procura cu prețul de 80 cr. (2 Lei trimise franco).

Le recomandăm tuturor, cari iubesc musica națională romănescă!

Pentru internatele de fetițe și băieți din Blaș. Zilele acestea a apărut o prea frumoșă piesă musicală intitulată *Polca internatului*, dedicată dnei directorei Aurelia n. Solomon, și compusă de dl prof. Iac. Mureșan. Piesa se vinde în favorul internatului de fetițe cu prețul de 50 cr. Tot atunci a apărut și traducerea lui Crețulescu „*Chezeșia*“, dramă în 3 acte, prelucrată după „*Negutătorul din Veneția*“, prețul 25 cr. Venitul curat e destinat pe sama internatului de băieți. Dorim din inimă, ca începutul acesta să aducă celea mai frumoșe rezultate.

„*Ben Hur*“, de Lew. Wallace, tom. I. 539 pag., tom. II. 508 pag., prețul broșurat 1 fl. 45 cr. Pușini vor fi aceia, cari cetind număr de număr acest roman în colónele foilor noastre, să nu fi dorit cu nerăbdare aparițiunea lui în volum. Am ținut cont de această dorință așa de multe ori exprimată, și acum putem oferi cetitorilor nostri pe celebrul „*Ben Hur*“ cu un preț așa de neînsemnat. Binevoitorea apretiare, de care scrierea acesta a fost împărtășită la tóte némurile, fiind tradusă aproape în tóte limbile, și chiar faptul că traducerea noastră a fost salutată cu simpatie de ziarele noastre, ne dispensază de ori ce recomandare. Pricererea, cu care Wallace, generalul american, a sciut să descrie lumea romană în adevărata sa lumină, să ne înfățișeze poporul jidovesc cu tóte apucăturile și pornirile sale, cu tradițiunile și aspirațiunile sale, și mai pe sus de tóte sentimentul acela creștinesc, care încadréză tot romanul acesta, admirațiunea față

de familia sfîntă și neperitórele tablouri, în cari ne pune înaintea ochilor pe Fiul lui Dumnezeu, — sînt de așa, cât țin încătugată atențiunea și emoționează până la lacrimi. Traducerea romănescă e cât se potă de fidelă; ea reproduce în frumoșe și alese cuvinte tot sentimentul, pe care autorul l-a pus în scrierea sa, tot entuziasmul, tótă căldura, care nu potă lipsi în o scriere creștinescă, în care aproape fie care capitul se ocupă cu Dumnezeu. Cartea se potă procura de la Tipografia seminarială și potă fi pusă în mâinile fiesce cul.

Istoria legii nouă de Dr V. Szmigelski, tom. I. Tinerețele lui Isus. Isus ca profet. Progresele, pe cari sciința le face zi de zi și descoperirile, cari fac lumină în cestiunile cele mai întunecate, trebuie să fie aduse în consonanță cu vecinicile adevăruri ale religiunii. Căci e sciut, că credința nu e dnșmana sciinții, ci din contră e apărătoarea ei. Ținînd samă de această cerință, Rsmul Dr V. Szmigelski, fost profesor de studiul biblic la Seminariul arhidieceșan din Blaș, a făcut începutul publicării istorii sfînte, pe baza progreselor sciinții, scoțind tom. I. din legea nouă, care tracteză tinereța lui Isus și Isus ca profet. Tomul acesta în 8° mare are 399 pagini și costă fl. 2. Venitul curat realizat și din publicarea acesta va fi o contribuție la formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și a învățătorilor. Limba, în care e scrisă cartea acesta și stilul a dese înflorit și avîntat, fac din ea nu numai un manual de școlă, ci și o lectură bună și edificătoare pentru adevărații creștini. Nu credem, că e de lipsă, să fie recomandată, ea se insinuă prin sine însă-și tuturor.

Grădina de legumi, disertație populară de Ioan F. Negruțiu prof., e numele unei folositoare broșuri în 8° mic de 80 pag., cu o mulțime de ilustrații parte intercalate, parte adause la text. Menirea broșurei e bunăstarea materială a țeranilor, îndemnându-i să cultive legumi. Cărticica, din care s'au tipărit pentru public numai 500 es. se află de vîndare la autor în Blaș pentru prețul de 25 cr. spedată franco.

Glosariu de cuvinte dialectale, adunate și explicate de Alesiu Viciu profesor, Blaș 1899, 8°, IV+56 pag. Prețul 1 corónă.

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de Dr Vasile Hossu. Blaș. Tipografia seminariului arhidieceșan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

Jertfa creștinilor. Comentariu al liturgiilor bisericii grecesci compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.